

Jakobus 1:9-12

De twee verzen die we zojuist hebben gelezen staan als het ware ingeklemd tussen twee gedeelten die gaan over verzoeken. Dat is opmerkelijk en we mogen aannemen dat dit ook niet zonder reden is. Naar alle waarschijnlijkheid hebben de verzoeken waar de lezers mee te maken hebben alles te maken met het thema armoede en rijkdom. In ieder geval is armoede en rijkdom een belangrijk thema in de Jakobusbrief. In hoofdstuk 2 wordt de gemeente erop gewezen dat er geen aanzien des persoons mag zijn in de gemeente. Een rijke mag niet voorgetrokken worden ten koste van een arme. En het begin van hoofdstuk 5 handelt ook over het gevaar van de rijkdom. De onderlinge verhouding tussen de armen en de rijken speelde ongetwijfeld een belangrijke rol in de gemeenschap waar de Jakobusbrief aan werd geschreven.

Ook in de rest van de bijbel zien we dat er veel aandacht is voor het probleem van armoede en rijkdom. In Deut. 10:18,19 wordt God omschreven als *een God die geen partijdigheid kent, die wees en weduwe (de armen van die tijd) recht doet en de vreemdelingen liefde bewijst door hem brood en kleding te geven*. En omdat God zo is verwacht Hij ook van Zijn volk dat zij zo handelen. *Daarom zult gij de vreemdeling liefde bewijzen, want vreemdelingen zijt gij geweest in het land Egypte*. Dit vers heeft heel wat te zeggen over ons omgaan met asielzoekers, trouwens. In de Psalmen zien we vaak dat armen als vromen worden gezien en rijken als goddelozen. Ps. 37:16 bijvoorbeeld: *beter is het weinige van de rechtvaardige dan de rijkdom van de goddelozen...* Ook in het onderwijs van Jezus komen we dit zelfde tegen. Denkt u maar aan de gelijkenis van de arme Lazarus en de rijke man. De arme Lazarus mag in de gelijkenis na het sterven rijkdom en vreugde ontvangen, de rijke, die het tijdens zijn aardse leven zo goed had, krijgt daarentegen met helse pijn te maken.

Nu gaat het in de bijbel nooit om rijkdom en armoede als zodanig, maar om de arme en rijke mens in de relatie tot God en tot elkaar. En op dezelfde manier spreekt Jakobus ook in de tekst van vandaag.

De rijke en arme worden tegenover elkaar geplaatst. Beiden krijgen een opdracht. Zowel de arme als rijke krijgt de opdracht te roemen. De arme roemt in zijn hoogheid en de rijke in zijn geringheid. Het is opmerkelijk dat de arme niet van Jakobus te horen krijgt dat hij moet bidden om de opheffing van zijn armoede. Nee, hij moet

roemen! Roemen in zijn bijzondere positie. Hij moet als het ware door Gods bril naar zijn situatie kijken. Je kunt maatschappelijk en sociaal gezien – dus door de bril van de mensen - wel niet zo veel voorstellen, maar bij God ben je hoog in aanzien. Jakobus sluit hier nauw aan bij het onderwijs van de Here Jezus in Luk.6:20: *Zalig gij armen, want uwer is het Koninkrijk Gods*. Je kunt wel arm zijn, maar God ziet je als een koningskind. Je mag een erfgenaam zijn van Gods geweldige toekomst waar nooit armoede zal zijn. Het is niet zo, trouwens, dat Jakobus hier alle armen zonder meer aanspreekt. Het gaat om de arme broeder! Niet alle armen kunnen zonder meer roemen in hun hoogheid. Nee, dit geldt voor de arme broeder! Het broeder zijn, het gelovig zijn is bepalend.

In het 10^e vers, waar de rijke wordt aangesproken, ontbreekt dit woordje broeder, evenals het woordje beroemen. Maar ik denk wel dat we die woorden er als het ware in mogen lezen. Het gaat ook hier niet om rijken in het algemeen, maar om een rijke broeder. Dan lezen we dus:

Laat de geringe broeder roemen in zijn hoogheid, maar laat de rijke broeder roemen in zijn geringheid. Ook voor de rijke geldt dat hij naar zijn eigen situatie moet kijken door Gods bril. De rijke zal maatschappelijk gezien – door de bril van de mensen – wel een hele piet zijn. Hij zal hoog in aanzien staan, een geziene gast zijn, veel invloed hebben. Maar die rijkdom stelt voor God niets voor. Een bloem in het veld. De zon komt op en de bloem valt af en weg is al je schoonheid. Zo gaat het met al je zaken doen. Je kunt je nog zoveel schatten op aarde hebben verzameld. Maar straks als de rijke begraven wordt, kan hij niets mee nemen. Dat is je geringheid als mens. De Prediker zei het al: *zoals hij uit de schoot zijner moeder gekomen is, zo gaat hij weer heen, naakt zoals hij gekomen is...* (Pred.5:14) Ten opzichte van de arme heb je bij de hemelpoort echt geen streepje voor. Als je roemt in je aardse rijkdom stel je ten diepste je vertrouwen op een andere god. Met een kleine 'g'.

Zo kan armoede voor de arme een verzoeking zijn om jaloers te zijn op de rijke en een reden om God de rug toe te keren. Maar rijkdom kan een verzoeking zijn voor de rijke, om zijn vertrouwen te stellen op de rijkdom in plaats van op God. En dan ben je, zoals vs. 8 het noemt, innerlijk verdeeld, ongestadig op al je wegen.

Het komt er op aan dat we met andere ogen naar onze eigen situatie kijken. Hoe die situatie ook is. Daarom heb ik ook het 12^e vers erbij gelezen. Dit vers is een

zaligspreking. *Zalig is de man die in verzoeking volhardt....* Dat wil zeggen dat de arme die het volhoudt om niet jaloers te zijn op de rijke en zich roemt op zijn hoogheid in Gods ogen gelukkig wordt geprezen. En dat de rijke die het volhoudt om niet zijn hart op zijn rijkdom te zetten en daarop te vertrouwen ook gelukkig wordt geprezen. Beiden hebben het volgehouden niet toe te geven aan de verzoeking. Als zij dat doen zijn zij zalig, gelukkig, en zullen zij de kroon des levens beërven. Zo'n kroon of krans was bij de Joodse lezers van de brief niet onbekend. Koning Herodes, de koning die bij Jezus' geboorte koning was, had een stadion laten bouwen waarin de Joodse spelen werden gehouden. De winnaar van die spelen ontving een zogenaamde overwinningskrans of kroon. Dat beeld gebruikt Jakobus hier. De overwinnaar in de verzoeking ontvangt de krans of kroon des levens. Dit wijst op het onvergankelijke, eeuwige leven. Deze onvergankelijke kroon staat tegenover de vergankelijke rijkdom uit het vorig vers. Die kroon wordt beloofd aan een ieder die de Here Jezus liefheeft.

Daar komt het op aan. Rijk en arm. Beiden hebben met verschillende verzoeken te maken, maar beiden worden ook opgeroepen om door Gods bril naar hun eigen situatie te kijken. En dat geldt nu ook voor ons. Wij mensen zijn zo geneigd ons leventje hier zo belangrijk te vinden. Alles moet uit ons leven hier, in het hier en nu, gehaald worden. We jagen onszelf op en willen optimaal genieten, eruit halen wat er in zit. Maar als de woorden van de bijbel waar zijn, en dat geloven we toch, dan is ons leven hier een stipje en het eeuwige leven een eindeloze streep.

Jakobus roept ons op om zo onze aardse situatie te bekijken. Hoe je situatie ook is. Niet als doodoener: 'stil maar wacht maar', maar als realiteit. Morgen is het Goede Vrijdag en zondag Pasen. We hebben een levende Heer. De dood kon Hem niet de baas. En dankzij zijn verlossingswerk kunnen wij voorbij het graf kijken. Hij is Verlosser. Hij is Overwinnaar. Hij wil ons helpen om niet langer vast te zitten aan het hier en nu, maar verder te kijken door Gods bril. Want Hij gaat het waar maken. Wat geen oor heeft gehoord en wat geen oog heeft gezien. Broeders en zusters, laten we elkaar blijven aansporen het vol te houden. Het oog omhoog. Gods belofte is er ook voor ons. Een kroon des levens voor allen die Jezus liefhebben. Amen.